

PLAN DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN VÂLCEA ÎN SISTEM INFORMAȚIONAL GEOGRAFIC

Adriana VARTANOFF
CS III, Arh., INCD URBAN-INCERC, Sucursala URBAN-PROIECT

Abstract. The plan aimed to coordinate and harmonize socio-economic development in administrative-territorial units composing the county, optimizing the use of resources and creating a balance between the valorization of the natural and economic potential on the one hand, and the environmental protection on the other hand, in the following phases: (1) identification of elements conditioning the development, (2) prospective and general diagnostic, (3) special development strategy and action plan, (4) documentation for obtaining the approvals.

Key words: spatial plan, GIS, Vâlcea

1. Etapele planului

Faza 1 a avut ca obiectiv analiza critică a situației existente, pe componentele cantitative și calitative ale caracteristicilor economico-sociale și de mediu, grupate pe principalele domenii țintă ale amenajării teritoriului: structura teritoriului, structura socio-demografică, structura activităților și contextul interjudețean, regional și național.

În cadrul *structurii teritoriului* se prezintă aspectele referitoare la: (A) cadrul natural/mediu: relief variat, rețea hidrografică complexă, fond forestier bogat, resurse variate ale solului, calitatea factorilor de mediu cu evidențierea zonelor critice sub aspectul poluării (aer – arealul Râmnicu Vâlcea, Govora, Berbești-Alunu; ape subterane și de suprafață – platforma chimică Rm. Vâlcea, Ocnele Mari, Băbeni, tronsoane pe Olt și Lotru; sol – Govora, Berbești-Alunu, Râmnicu Vâlcea), zonele de risc natural și de risc tehnologic; (B) patrimoniul natural (include Parcurile Naționale Cozia și Buila-Vânturarița, 13 monumente ale naturii, 19 rezervații naturale, 9 situri comunitare) și patrimoniul construit (format din 798 monumente istorice clasate, din care 18% categoria valorică A, Mănăstirea Hurezi – UNESCO, zone cu concentrare mare a patrimoniului construit cu impact cultural și turistic, peisaje culturale); (C) rețeaua de localități, structură și ierarhizare: dinamică accentuată a declarării de noi orașe (3) și comune (4), densitate mare a localităților, prezența stațiilor turistice, existența unei zone profund rurale, disfuncționalități de dotare și echipare evidențiate prin analiza infrastructurii socio-culturale și edilitare; (D) infrastructurile tehnice: gospodărirea apelor - lucrări hidrotehnice (acumulări, derivații, lucrări de regularizare și îndiguiri împotriva inundațiilor); amenajări pentru agricultură – sisteme de îmbunătățiri funciare; rețele de transport rutiere, feroviare, navale, aeriene; alimentarea cu energie electrică și telecomunicații; alimentarea cu energie termică, gaze și fluide combustibile.

Structura socio-demografică prezintă principalele caracteristici referitoare la evoluția populației și potențialul demografic, structura pe grupe de vârstă, mișcarea naturală și migratorie, resursele de muncă,

șomaj. S-a constatat o tendință continuă de scădere a populației, densitate relativ mică, existența unui areal (central-sudic) caracterizat de fenomene de declin demografic.

Structura activităților se prezintă în relație cu resursele naturale și utilizarea terenurilor: (A) industria bazată pe resursele variate (sare, petrol, gaze naturale, lignit, izvoare minerale): principalele ramuri (chimică, energetică, extractivă), centrele industriale după numărul de salariați (Râmnicu Vâlcea și Drăgășani fiind cele mai importante), problemele legate de restructurări, unități în conservare; (B) agricultura și silvicultura valorifică fondul funciar agricol (pășuni și fânețe care favorizează zootehnia, zona viticolă Drăgășani, livezi) și fondul forestier foarte bogat; (C) turismul favorizat de potențialul turistic natural și cultural, prezența stațiilor balneare de interes național și montane, baza de cazare extinsă (10.400locuri), probleme legate de starea necorespunzătoare a structurii de cazare și tratament, zone schiabile nevalorificate.

Contextul interjudețean, regional și național prezintă integrarea județului în cotextul suprateritorial.

Faza 2 a avut ca obiectiv formularea diagnosticului dezvoltării teritoriale a județului pe baza problemelor și disfuncționalităților identificate anterior. Analiza S.W.O.T. a evidențiat atât problemele semnificative cât și factorii de favorabilitate și oportunitățile deosebite pe domeniile analizate. Diagnosticul general a pus în relație problemele specifice identificate prin diagnosticul pe domenii și subdomenii și a evidențiat, prin integrare, disparitățile, disfuncționalitățile și potențialitățile la nivel județean. S-au identificat 3 areale mari cu probleme și factori de favorabilitate similari: (A) zona montană înaltă: cadru natural deosebit, fond forestier, potențial turistic ridicat, resurse energetice, urbanizare redusă, infrastructură deficitară, (B) zona subcarpatică – culoarul Oltului: resurse minerale, patrimoniu cultural, stațiuni turistice, grad ridicat de urbanizare, industrie, infrastructură bine conectată, zone critice de poluare, (C) zona dealurilor subcarpatice și de podiș: fond

finciar variat favorabil agriculturii, poluare redusă, zonă profund rurală, echipare insuficientă, declin demografic.

Faza 3 prezintă strategia de dezvoltare spațială a județului. Obiectivul strategic general este dezvoltarea spațială economico-socială durabilă și echilibrată pe ansamblul teritoriului, în paralel cu protecția, conservarea și reabilitarea mediului natural și construit, prin conservarea resurselor locale. Obiectivele specifice pe domeniile țintă și componentele acestora corespund problemelor identificate, se încadrează în obiectivul strategic general și sunt corelate cu strategiile naționale, regionale, locale și sectoriale. Programul de măsuri cuprinde principalele direcții de acțiune și măsuri prin care pot fi atinse obiectivele specifice stabilite pe domenii și subdomenii, etapizate pe termen scurt, mediu și lung.

Obiectivele specifice și principalele direcții de acțiune pe domeniile analizate sunt:

1. integrarea armonioasă a județului în context național și regional prin extinderea cooperării în condiții avantajoase prin: consolidarea axelor de dezvoltare, amplificarea funcțiilor suprateritoriale ale polilor urbani, dezvoltarea unor zone de cooperare în turism, revitalizarea spațiului rural, activități alternative la minerit;
2. dezvoltarea policentrică și echilibrată a rețelei de localități prin: formarea și consolidarea unor poli de dezvoltare, asigurarea nivelului corespunzător de servicii a populației (dotarea localităților corespunzător ariei de influență – 7 centre de polarizare), stabilirea unor noi relații urban-rural, consolidarea axelor de dezvoltare, reglementarea dezvoltării urbanistice;
3. conservarea, protejarea și valorificarea cadrului natural prin conservarea biodiversității, protejarea resurselor balneo-turistice, reconstrucție ecologică (Berbești, Bistrița); îmbunătățirea calității factorilor de mediu prin reducerea emisiilor poluante, rețehnologizări ale unităților poluatoare; reducerea impactului negativ al activității industriale pentru prevenirea riscurilor tehnologice (industria chimică, baraje, exploatarea miniere); atenuarea/anihilarea efectelor fenomenelor naturale distructive;
4. protecția și conservarea zonelor naturale și valorificarea durabilă a acestora prin măsuri de ocrotire și conservare pe baza unui regim diferențiat în funcție de categoriile de arii protejate;
5. studierea, protecția și conservarea monumentelor istorice clasate, valorificarea turistică a patrimoniului cultural prin circuite tematice, trasee culturale (Valea Oltului, Valea Bistriței, Valea Lotrului), cooperări; conservarea și reabilitarea zonelor construite prin programul de restaurare a monumentelor aflate în pericol;
6. promovarea unor politici diferențiate în funcție de valoarea și gradul de valorificare a potențialului natural, uman și economic pe cele trei zone mari funcțional-spațiale: (A) zona cu profil preponderent turistic și silvic – valorificarea potențialului turistic (Voineasa, Obârșia Lotrului, turism ecologic în depresiunea Loviștei) și a celui energetic (Voineasa, Mălaia, microhidrocentrale), (B) zona cu profil economic complex – dezvoltarea industriei, parcuri industriale (Drăgășani, Băbeni, Horezu, Căzănești, Băile Govora), restructurarea industriei miniere, dezvoltarea turismului balnear, cultural, rural și (C) zona cu profil predominant agricol – eficientizarea activităților agricole, dezvoltarea micii industrii de prelucrare a produselor agricole, exploatarea resurselor energetice pe Olteț și Cerna.
7. dezvoltarea și modernizarea infrastructurii majore rutiere și feroviare de transport: autostrada Pitești – Sibiu, drumul expres Curtea de Argeș – Târgu Jiu, modernizarea rețelei feroviare (linie cu viteză până la 160km/h), finalizarea liniei Râmnicu Vâlcea – Pitești;
8. refacerea calității resurselor de apă și asigurarea accesului populației la acestea (aducțiunea Râmnicu Vâlcea – Drăgășani), apărarea împotriva inundațiilor, extinderea utilizării potențialului energetic (microhidrocentrale);
9. modernizarea și reabilitarea sistemelor hidroameliorative (desecări, irigații, sisteme alternative) și a sistemelor pentru ameliorarea solurilor (combaterea eroziunii solului);
10. dezvoltarea și modernizarea sistemului de alimentare cu energie electrică și termică, dezvoltarea sistemului major de transport al gazelor naturale, dezvoltarea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor (depozite ecologice zonale, stații de transfer)

Faza 4 a avut ca obiectiv obținerea avizelor și acordurilor din partea organismelor centrale și locale abilitate. Documentația a fost refăcută ca urmare a introducerii observațiilor și recomandărilor primite din parte organismelor solicitate. Documentația a fost analizată și evaluată din punct de vedere al impactului măsurilor propuse asupra mediului, conform HG 1076/2004, de aplicare a Directivei SEA (2001/42/CE). Programul de măsuri propune organismele centrale/locale cărora le revine responsabilitatea implementării pentru fiecare măsură sau set de măsuri. Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Vâlcea, prin programul de măsuri, constituie un suport informațional de fundamentare a deciziilor pe plan local și județean pentru programele de dezvoltare socio-economică.

BIBLIOGRAFIE

Studiu economic - Institutul de Geografie al Academiei Române
Studiu istoric patrimoniu cultural - S.C. CPCP-Studio